

REGION 1 – Služba održavanja
**Spreman odgovor
na sve izazove**

Str. 6.

REGION 7 pred zimsku sezonu
**Veliki trud za
stabilan rad**

Str. 8.

Srećni
novogodišnji i
božićni praznici!

**ENERGIJA
U SRCU**

Riječ izvršnog direktora

Svi imamo isti cilj – uspješan CEDIS

Procenjujemo da ćemo 2017. godinu završiti sa oko šest miliona eura ostvarene dobiti. Čestitam svim zaposlenim u CEDIS-u na ovom rezultatu, ali ne smijemo da zaboravimo da je mjera našeg rada pored profita i kvalitet servisa korisnicima gdje nas čeka još dosta posla. Nemam dilemu da možemo bolje i da rezultat neće izostati kad svi zaposleni daju maksimum na svojim radnim mjestima. Iskreno vjerujem da idemo u pravcu koji treba da nam svima bude cilj: uspješna kompanija na dobrobit naših korisnika i svih zaposlenih u CEDIS-u. U tom smislu urađen je veliki posao u proteklih godinu i po. Uspeli smo da uskladimo sve aktivnosti, održimo punu uposlenost radnika i redovno servisiramo sve svoje obaveze, tako da sam zadovoljan kako izlazimo iz 2017. godine, imajući na umu koliko je težak svaki početak samostalnog poslovanja.

Ovu godinu pamtićemo i po značajnim investicijama i započetim projektima koji će znatno poboljšati kvalitet naše usluge korisnicima što je imperativ u poslovanju CEDIS-a. Sigurnost i pouzdanost distribucije električne energije do naših korisnika naša je misija zbog koje je sistem i praviljen. A naša strateška vizija je uspješnost, unutrašnje jedinstvo, usvajanje novih znanja i primjena novih tehnologija, i toga ćemo se striktno držati.

Narednih mjeseci CEDIS će biti na ispitu zvanom „rad elektroenergetskih objekata u zimskim uslovima“. Ohrabruje što su ispunjeni planovi za pripremu mreže za zimu. Naši zaposleni su u prethodnom periodu posvećeno radili na utezanju mreže i revitalizaciji objekata i sve to daje dozu sigurnosti pred ledene dane. Stoga posebno želim istaći da su najvrijedniji kapital naši zaposleni, njihovo znanje, njihov rad, vještine i odaynost Društva.

CEDIS je, takođe, pouzdan partner društvenoj zajednici koji je konstantno posvećen unapređenju društva u cjelini. Nastojaćemo da ostanemo partner od povjerenja.

Zoran Đukanović

Na kraju, u ime svih zaposlenih mogu da kažem da ćemo i u narednom periodu raditi posvećeno kako bismo našim korisnicima pružili servis koji zaslužuju, i to ne samo u dijelu tehničkog kvaliteta usluga, već cjelokupnog iskustva koje oni imaju na svim dodirnim tačkama sa kompanijom.

Želim vam da u dobrom zdravlju i veselom raspoloženju provedete predstojeće praznike, okruženi onima koji vam najviše znače u životu.

Da nam 2018. bude lijepa, vedra i uspješna!

Skupština CEDIS-a izabrala novi Odbor direktora

Čanović ostaje predsjednik

U novom sazivu Odbora direktora Crnogorskog elektro-distributivnog sistema su: Miodrag Čanović, Zoran Đukano-
vić, Aleksandar Mitrović, Snežana Šljukić i Dragan Laketić.
To je odluka Skupštine Društva, održane 27. novembra. Na
sjednici su, takođe, usvojeni i Finansijski iskaz za 2016. godi-

nu i Izvještaj o poslovanju CEDIS-a za prethodnu godinu.
Nakon sjednice Skupštine, održana je i konstitutivna sjedni-
ca Odbora direktora CEDIS-a u novom mandatu, na kojoj je
Miodrag Čanović reizabran za predsjednika tog tijela. Čano-
vić je prvi put za predsjednika izabran u junu 2016. godine.

Dragan Laketić novi član Odbora

Novi član u Odboru, u odnosu na prethodni saziv,
je Dragan Laketić.

Laketić je rođen 1965. godine u Nikšiću. Osnovnu i srednju školu završio je u Nikšiću, a Elektrotehnički fakultet, smjer energetika, na Univerzitetu Crne Gore 1993. godine. Septembra iste godine Laketić zasniva radni odnos u HE „Piva“ u EPCG, a zatim 1996. godine prelazi u Nacionalni dispečerski centar na radno mjesto operativnog dispečera. Za direktora Elektroprenosa imenovan je 2004. godine, za izvršnog direktora Akcionarskog društva Prenos 2009. a za izvršnog direktora Crnogorskog elektroprenosnog sistema u januaru 2011. godine.

Na funkciji predsjednika Odbora direktora CGES-a bio je od juna 20011. do juna 2017. godine.

Laketić posjeduje sertifikate sa više seminara, kurseva i treninga na temu savremeni menadžer, analiza finansijskih izvještaja i finansije za nefinansijere. U junu 2005. godine pohađao je seminar u Norveškoj na temu „Strategija i menadžment energetskih usluga na deregulisanim tržištima“.

U julu 2013. godine izabran je od strane Evropskog udruženja menadžera i Direkcije za izbor najmenadžera BiH, Jugoistočne i Srednje Evrope za najmenadžera Jugoistočne i Srednje

Evrope i lidera u regionu u oblasti elektroenergije.

U junu 2017. godine Asocijacija menadžera Crne Gore Dragana Laketića izabrala je za menadžera godine u preduzećima koja su u većinskom vlasništvu države.

Laketić se služi engleskim i ruskim jezikom.

Za sigurniji i jači CEDIS

Prioritetni zadaci CEDIS-a fokusirani su na obezbjeđenje pouzdanog i stabilnog snabdijevanja električnom energijom korisnika distributivnog sistema u Crnoj Gori. U tom cilju kompanija realizuje višemilionske investicije u rekonstrukciju i izgradnju distributivne mreže. Najveći projekat u fazi realizacije je izgradnja TS 35/10kV „Novi Ulcinj“ u Ulcinju sa uklapanjem u 35 i 10 kV mrežu. Već su završeni grubi građevinski radovi na objektu koji se priprema za unošenje i montažu opreme. Trenutno je u toku i izgradnja kablovskih vodova za uklapanje u mrežu ovog, za Ulcinjane izuzetno značajnog objekta, vrijednog blizu dva miliona eura. U najjužnijoj crnogorskoj opštini je u prethodnom periodu realizovana još jedna investicija u primarnu mrežu. Riječ je o ugradnji transformatora 8MVA u TS 35/10 kV „Velika plaža“, a vrijednost radova iznosi oko 90 hiljada eura. I primarna mreža Pljevalja bogatija je za priključni vod 35 kV za TS 35/10 kV „Odžaci“, vrijedan oko 70 hiljada eura. Pored toga, CEDIS značajna sredstva ulaže i u sekundarnu mrežu. Tako je u Nikšiću ove godine investirano oko 315 hiljada eura, i to u izgradnju trafostanica 10/0,4kV „Šišovik“ i „ul. Njegoševa“ sa priključnim podzemnim 10 kilovoltnim vodovima, kao i u izgradnju reklozera na tri sekcionera na DV 10kV „Duklo II“. U Podgorici su rekonstruisani 10kV dalekovodi „Lijeva Rijeka“, „Hoti“ i „Slap“, kao i 10kV ćelija u TS 35/10kV „Podanje“, a izgrađena je i STS „Radovče 3“. Takođe je rekonstruisano 12 trafostanica naponskog nivoa 10/0,4kV, a ukupna vrijednost investicija iznosi oko 310 hiljada eura. Nije zanemareno ni Cetinje gdje je izgrađena NDTs 10/0.4 kV „Košuta“ 2x630 kVA u koju je uloženo oko 42 hiljade eura, a takođe su rekonstruisane još tri TS 10/0.4kV, u što je uloženo oko 40 hiljada eura. U Beranama je rekonstruisan dio DV 10kV „TS 35/10kV Ru-

Izgradnja TS 35/10kV „Novi Ulcinj“

Izgradnja 35 kV kablovskog voda za uklapanje TS „Novi Ulcinj“

deš - TS 10/0,4kV Dolac“, u Baru dvije, Tivtu pet i Pljevljima sedam trafostanica naponskog nivoa 10/0,4kV. U ove investicije CEDIS je uložio oko 185 hiljada eura. Bjelopolski konzum bogatiji je za podzemni vod 10kV DTS „Nedakusi-Peštan“-MBTS „Potkrajci“, vrijedan 46 hiljada eura, kao i za NN vodove iz nove DTS „Nedakusi-Peštan“, u koje je uloženo 10 hiljada eura.

Region 5 – Herceg Novi

Realizovan projekat uzemljenja neutralne tačke na 35kV mreži

U Herceg Novom su završene aktivnosti na uzemljenju neutralne tačke na 35 kV mreži, što je preduslov za polaganje i priključenje novih 35 kilovoltnih kablova.

-Zbog izgradnje 35 kV kabla od TS 35/10 kV „Kumbor“ do novoizgrađene TS 35/10 kV „Klinici“ struja zemljospoja bi dostizala nedozvoljeno velike vrijednosti, što bi moglo prouzrokovati probleme u isporuci električne energije i dovesti do znatnih oštećenja vodova i postrojenja. Da bi se izbjegla svaka opasnost i dobio pouzdan i bezbjedan rad distributivne mreže, na TS 110/35 kV „Podi“ trebalo je uzemljiti neutralnu tačku na 35 kV strani. U tu svrhu su u postrojenje ugrađeni otpornici za uzemljenje neutralne tačke, a takođe su u svih šest trafostanica 35/10 kV, kao i u TS 110/35 kV „Podi“ ugrađeni zaštitni uređaji, predviđeni za novi režim rada distributivne mreže. Ugradnja zaštitnih uređaja, njihovo povezivanje, ispitivanje i podešavanje bio je je vrlo složen, odgovoran i dugotrajan posao koji je zahtijevao veliku stručnost, organizovanost i ozbiljnost – objašnjava Milorad Samardžić, glavni inženjer za upravljanje projektima u Regionu 5 i projekt menadžer za uzemljenje neutralne tačke i dodaje: -Radi se jednostavno o aktivnostima koje će doprinijeti znatno boljoj isporuci električne energije, pouzdanijem i mirnijem radu distributivne mreže i smanjenju broja kvarova. Predstoji tehnički prijem koji se priprema i za TS „Klinici“ i njen napojni 35 kV kabl od TS „Kumbor“ do TS „Klinici“. Vrijednost ovih strateških projekata, posebno za poluostrvo Luštica, iznosi oko 2,5 miliona eura.

Otpornici za uzemljenje neutralne tačke na 35kV mreži u TS „Podi“

Samardžić ističe da će na poboljšanje snabdijevanja dodatno uticati i izgrađeni 10 kV kabl od Klinaca do Pristana, kao i izgradnja kablovskog voda od Klinaca do Arze u dužini od 10,5 km, za koji je u toku tenderska procedura. Na novoizgrađene 10 kV vodove priključiće se veliki broj potrošača na Luštici, a stvara se mogućnost i za priključenje većeg broja turističkih objekata i kompleksa.

REGION 1 – Služba održavanja

Spreman odgovor na sve izazove

Zaposleni u Službi održavanja Regiona 1 i ove godine maksimalno su iskoristili period stabilnog ljetnjeg i jesenjeg vremena, koje je i inače predviđeno za održavanje, da odrade poslove na sanaciji i rekonstrukciji elektro mreže. Tako su kroz redovne aktivnosti na tekućem održavanju potpuno rekonstruisali znatan broj prigradskih niskonaponskih mreža na kojima su zamijenjeni dotrajali provodnici i stubovi, čime su stvoreni uslovi za pouzdanije napajanje korisnika električnom energijom, ali i smanjeni gubici u ovim traforeonima.

Sanirana su i otklonjena i sva slaba mjesta na 10 kilovoltnim dalekovodima koja su uočena redovnim obilascima ovih elektroenergetskih objekata. Poseban akcenat stavljen je na dalekovode na području Pive kako bi ih osposobili da uspješno prebrode izazove rada u izuzetno nepovoljnim vremenskim uslovima. Ništa manje nijesu zastupljeni ni dalekovodi na teritoriji Vilusa, Grahova i Banjana.

Veoma značajno, prema riječima Miljana Raičevića, glavnog inženjera za nadzemne mreže i vodove, je i uklanjanje i detaljna sanacija kritičnih tačaka na DV 10 kV „Lukovo“ koji napaja Ski centar „Vučje“.

-U prethodnom periodu na ovom dalekovodu su kroz investiciono ulaganje izgrađene komplet dionice „Laz – Dragovoljčić“, „Lukovo – Granice“ i „Bukovik – Ivanje“.

Ugrađen je, takođe, i sistem reklozera (prekidača) i sekcionera (rastavljača), čime je sigurnost napajanja korisnika na tom području podignuta na znatno veći nivo – kazao je Raičević.

Prema njegovim riječima, sistem reklozera i sekcionera ugrađen je na više dalekovoda u ovom regionu, što je poseban vid zaštite koji omogućava da se električna energija gasi selektivno, samo na pojedinim dionicama. Time se smanjio uticaj dužine dalekovoda na snadbijevanje električnom energijom.

Radovi na DV10kV Kružni II - odcijep Poklonci

-Zahvaljujući ovim uređajima smanjuje se i vrijeme trajanja beznaponskog stanja, a njihova sposobnost da registruju i lociraju kvar donijeće nam velike olakšice prilikom intervencija na dalekovodima koji se nalaze u nepristupačnim krajevima – istakao je Raičević i dodao da je izvršena kompletna rekonstrukcija trafostanica „Vidrovan“ i „Vitalac“, gdje je zamijenjena i visokonaponska i niskonaponska oprema, što će obezbjediti sigurnije i pouzdanije napajanje potrošača na ovim konzumnim područjima. Rekonstrukcijom TS

„Vidrovan“ je obezbijeđeno i sigurnije napajanje istoimene crpne stanice vodovoda ove varošice.

A nakon havarije koju je izazvalo kidanje užeta 110 kV dalekovoda „Nikšić – Bileća“, prvo je saniran dio dalekovoda Kružni II, a zatim i druge dionice dalekovoda preko kojeg se napaja Crpna stanica Poklonci koja vodom snabdijeva grad. U cilju bezbjednijeg i boljeg napajanja ove crpne stanice i, naravno, korisnika sa konzumnog područja Kočani, Vitalac, Poklonci, Crnodoli rekonstruisana je i pomenuta TS „Vitalac“.

Zamijenjen je, prema riječima našeg sagovornika, i veliki broj niskonaponskih ormara na stubnim trafostanicama na seoskom području, čime će se podići nivo stabilnosti u napajanju električnom energijom i smanjiti broj intervencija u nepristupačnim dijelovima Regiona 1.

Utisak je da su zaposleni u ovoj službi spremni da odgovore na sve izazove koje u distribuciji električne energije donosi ekstremno hladno vreme. Kao, uostalom, i druge CEDIS-ove ekipe koje uvijek vrijedno rade i bore se protiv hladnoće, snijega, leda, vjetrova, požara da svim korisnicima obezbijede dovoljne količine električne energije.

Zamjena NN ormara u TS Vidrovan

REGION 7 pred zimsku sezonu

Veliki trud za stabilan rad

Zaposleni u Službi održavanja Regiona 7 (Pljevlja, Žabljak, Šavnik) priveli su kraju aktivnosti na sanaciji i rekonstrukciji elektro mreže, definisane Planom održavanja za ovu godinu, u cilju bolje pogonske spremnosti elektrodistributivnih objekata i sigurnijeg i stabilnijeg snabdijevanja električnom energijom korisnika na tom području. Tako je od početka godine zamijenjeno oko hiljadu i po dotrajalih stubova i preko 1.000 kg Al Fe užeta, a ugrađeno je i više od 11 hiljada metara samonosivog kablovskog snopa sa ovjesnom opremom i remontovana visokonaponska i niskonaponska oprema na desetak trafostanica naponskog nivoa 10/0,4kV.

-Ugradili smo preko 1.200 impregnisanih drvenih i pedesetak A stubova, te blizu 200 armirano-betonskih i nekoliko željezno-rešetkastih. Ovih dana užurbano se izvode radovi na sanaciji kritičnih mjesta na vazдушnim vodovima koja se, pored zamjene dotrajalih stubova, ogleda i u uklanjanju rastinja u trasi dalekovoda. Takođe se završava kompletan remont 10 kilovoltnog dalekovoda "Crljenice" u Pljevljima sa kojeg se napaja 16 trafostanica, odnosno oko 600 korisnika prigradskog naselja Crljenice. Pri kraju je i potpuni remont veoma važnog DV 10 kV „Virak“ u opštini Žabljak kojim se, pored napajanja 29 trafostanica, odnosno oko 900 korisnika u prigradskim i seoskim naseljima, obezbjeđuje i pouzdanije dvostrano napajanje tunela „Ivica“, a preko dalekovoda Grabovica i rezervno napajanje Šavnika – kaže Veselin Živković, šef Službe održavanja. Prema njegovim riječima, samo na ova dva dalekovoda do sada je zamijenjeno 210 drvenih i 13 A stubova, te oko 2.200 kg Al Fe užeta, a ugrađeno je i pet armirano-betonskih stubova, tri željezno rešetkasta i tri linijska rastavljača. Preostala je ugradnja još oko 50-tak drvenih stubova.

Pored navedenog, na području Regiona 7 privode se kraju aktivnosti na snimanju 10 kV dalekovoda GPS uređajem, što će znatno olakšati planiranje održavanja ovih objekata.

Živković ističe i da su u osam MBTS 10/0,4kV u gra-

Montaža SKS na novoizgrađenoj NN mreži – izlaz Rasovo na Žabljaku. Na drvenom stubu Dalibor Stjepović, na betonskom Luka Baranin.

dskom jezgru Pljevalja zamijenjeni zastarjeli sredjenaponski blokovi, čime je obezbijeđeno sigurnije i pouzdanije napajanje korisnika na tom području, kao i efikasnija i brža manipulacija u trafostanicama na području grada. Skraćuje se i vrijeme beznaponskog stanja kod korisnika i smanjuje broj potrošača bez napajanja električnom energijom prilikom intervencija na objektima, havarijskih stanja i slično. To je značajno i sa aspekta konkretnih priprema za nastupajuću zimu.

Živković je podsjetio na neke karakteristike, specifične za ovaj region, koje određuju način na koji će se odvijati aktivnosti na održavanju elektrodistributivnih objekata.

-Područje Regiona 7 je izrazito planinsko sa prosječnom nadmorskom visinom od oko 1200 metara. Karakteristika ovakog područja je kontinentalna planinska klima, koja se odlikuje obilnim snježnim padavinama, sa veoma niskim temperaturama. Prosječna dnevna temperatura često zimi i po dva mjeseca ne prelazi - 10°C, dok su u ljetnjem periodu dosta česta jaka atmosferska pražnjenja i udari olujnog vjetera. Sve to se, naravno, odražava i na elektrodistributivne objekte na kojima su česte hava-

rije, pa se gotovo trećina vremena izdvaja na saniranje havarijskih stanja na objektima i otklanjanje posljedica havarija. Pored toga, područje Regiona 7 je pretežno šumovito, a šumski resurs se veoma brzo obnavlja tako da je svake pete godine neophodno uklanjati rastinje u trasi vazdušnih mreža. I pored toga, veće drveće usled dodatnog tereta i olujnog vjetra često padne na vazdušne vodove, što dovodi do havarija provodnika ovjesne opreme i lomljenja stubova. Tako je bilo i krajem septembra i početkom oktobra, kada je polomljeno više od 50 drvenih stubova, a pokidani su i brojni provodnici, tako da je sanacija oštećenja potrajala sve do kraja novembra. Živković podsjeća da Služba održavanja sa tridesetak zaposlenih održava 680 km 10kV dalekovoda, 2.000 km NN mreže i 380 trafostanica 10/0,4kV, a ima i 11 trafostanica 35/10kV, od kojih osam nemaju posadu i sve ma-

nipulacije na njima obavljaju se iz njihove službe. Pored toga, većina ovih objekata smještena je u ruralnom području, često na veoma nepristupačnom terenu, udaljenom od puteva i saobraćajnica, što smanjuje i brzinu i efikasnost intervencije na tim objektima.

On je apostrofirao maksimalnu posvećenost zaposlenih u Službi održavanja i potpunu odgovornost u izvršavanju radnih zadataka i istakao podršku i razumijevanje za probleme u specifičnosti rada na ovom području, ne samo Centra za održavanje 10 i 0,4kV mreže, nego i menadženta kompanije koja se, prije svega, ogleda u stručnoj pomoći, ali i materijalnoj u vidu nabavke materijala i opreme. Ipak, zbog komplikovanih i neefikasnih tenderskih procedura dolazi do kašnjenja u isporuci materijala i opreme što utiče na blagovremeni završetak planiranih aktivnosti.

Zamjena dotrajalih drvenih stubova na NN mreži „Dobro selo“. Na stubu Radun Aleksić.

Ugradnja rastavljača na čelično-rešetkastom stubu na DV 10 kV „Timar“. Na stubu Mišo Jakić.

Služba za održavanje nadzemnih 35kV vodova

Posao diktira radno vrijeme

Završene sanacije i rekonstrukcije za pouzdan i efikasan rad, a već se planiraju aktivnosti za narednu godinu

Održavanje nadzemnih 35 kilovoltnih vodova u CEDIS-u povjereno je dobro uigranoj ekipi koju čini 29 zaposlenih, od kojih su njih 17 elektromonteri. Ovi momci sa puno uspjeha održavaju preko 850 kilometara razuđene nadzemne mreže koja broji oko šest i po hiljada stubnih mjesta, u dobroj mjeri, duž kamenitog i teško pristupačnog terena. Zbog napora koji ulažu i profesionalnosti sa kojom pristupaju poslu, pogotovo u slučaju havarija, zavrijedili su da njihov rad, koji ponekad prevazilazi uobičajene okvire, bude posebno cijenjen.

O obimu i složenosti poslova najbolje govore podaci da je do sredine novembra remontovano oko 70 dalekovoda, što je podrazumijevalo zamjenu stubova i sanaciju oštećenih provodnika, kao i ispitivanje elemenata izolatorskog lanca na svakom stubu. Izvršen je i obilazak preostalih dvadesetak vodova radi uočavanja i otklanjanja kritičnih tačaka na njima. Tako je od početka godine montirano 30 čelično-rešetkastih stubova umjesto dotrajalih betonskih i ugrađeno oko 10 hiljada izolatora. Pored toga, sanirani su oštećeni pojasni štapovi i veliki broj oštećenja provodnika, a ugrađeno je i oko 20 tona nedostajuće konstrukcije. Takođe je ofarbano preko 400 stubova.

U Službi kažu da se preventivnim održavanjem pouzdanost vodova podiže na mnogo veći nivo. Još kada bi se stalo na put izraženoj krađi elemenata stubova od strane nesavjesnih pojedinaca koja znatno narušava statičku stabilnost i bezbjednost ovih objekata, a posljedica ovih krivičnih radnji nerijetko su kvarovi i prekidi u napajanju za čitave gradove. Izražen je i problem izgradnje objekata u blizini dalekovoda, posebno u primorskim opštinama,

Radovi na DV 35kV "Šule - Crkvičko Polje"

čime se značajno ugrožava njihov rad, ponekad do te mjere da se taj dio voda ne može staviti u funkciju, pa dolazi do prekida napajanja u tzv. „prstenu“, što utiče na sigurnost snabdijevanja pripadajućih potrošača. Ugrožena je, takođe, i bezbjednost samog objekta koji je izgrađen u blizini dalekovoda. Već je urađen i Plan rada za sljedeću godinu prema kojem će, kako je to uobičajeno, već početkom 2018. godine početi obilaske i remonte dalekovoda na jugu Crne Gore i dijelom u centralnom području, dok je ljeto i jesen rezervisano za remonte dalekovoda na sjeveru države.

Nema dileme, ovi ljudi su stručni za poslove koje

rade ali, kako sami kažu, bez timskog rada, drugarstva i kolegijalnosti nema uspjeha. Da nije tako, sigurno ne bi uspijevali da realizuju zacrtane planove. Posebno vode računa jedni o drugima, jer je njihov posao ne samo težak, nego i opasan. Drugačije se, kažu, i ne može raditi. Primjera posvećenosti i kolegijalnosti u odnosu prema poslu ima mnogo. Nema

tog nevremena koje će ih omesti da izađu na teren i otklone havariju. Nerijetko čak i noću samo da korisnici što prije dobiju električnu energiju. Otklanjanje kvarova ponekad je lakši posao u odnosu na sve teškoće koje podrazumijeva probijanje kroz gusto rastinje ili velike sniježne nanose, što oduzima i vrijeme i snagu.

Monter Slavko Šebek nosi izolatore

Kroz sniježne nanose u otklanjanje kvarova
- Monter Dželim Ljuca

Sniježno nevrijeme na sjeveru Crne Gore

Danonoćnim radom nadjačali snijeg i mećavu

Težak, jugov snijeg koji se početkom decembra naslagao na provodnike dalekovoda i niskonaponskih mreža na području Gornje i Donje Morače, Preko brđa i Crkvina, prouzrokovao je brojne prekide i havarije na tim elektroenergetskim objektima. Ekipe montera iz Regiona 6 brzo su reagovale i krenule već na naznaku prvog kvara. Na izuzetno nepristupačnom terenu u Rovcima, nekoliko dana je bilo angažovano po 40 radnika iz Kolašina, Mojkovca i Bijelog Polja. Činili su sve da što prije otklone kvarove ali bilo ih je toliko da je trebalo i vremena i dosta angažovane radne snage koja je danonoćno radila na rasijecanju trase, prebacivanju i prevezivanju užeta raspona 250 metara u kanjonu rijeke Mrtvice, prevezivanju oko 130 prekida užeta, ugradnji i mon-

taži preko 40 stubova...

-Organizovanost ekipa, odziv ljudi i njihova spremnost da se izlože izuzetno teškim uslovima rada bili su na izuzetnom nivou. Poslije brojnih intervencija uspjelo se, negdje ranije a negdje kasnije, da se osposobe dalekovodi i uspostavi redovno napajanje u roku od nekoliko dana. Naše ljude, koji su navikli na vanredne uslove i ovakve napore na ovom, možda najnepristupačnijem terenu u Crnoj Gori, ništa nije moglo obeshrabriti. Oni uvijek daju maksimum – istakao je Miloš Konatar, šef Službe održavanja u Regionu 6.

Dovoljno je da neko zimi provede makar sat, dva na terenu sa njima da bi spoznao svu težinu i predanost ovih ljudi, za šta im treba odati priznanje.

U popravke pješke po snijegu i ledu

Velike snježne padavine, koje su početkom decembra zahvatile područje Regiona 7, prouzrokovale su brojne probleme na elektrodistributivnim objektima, posebno na vazдушnim vodovima na seoskom području. Tako je bez napajanja električnom energijom ostalo desetak mjesnih zajednica u Pljevljima i po šest u Šavniku i Žabljaku.

Nikola Živković, šef Službe održavanja Regiona 7, kaže da je zbog mokrog snijega i dodatnog tereta dolazilo do kidanja provodnika a na trase dalekovoda padala su stabla koja su pod težinom snijega i udarima vjetra obarana iz korjena.

-Dodatni problem našim ekipama bili su nepristupačni i neprohodni putevi, a morale su se obići trase dalekovoda da bi se identifikovali kvarovi, što je oduzimalo i vrijeme i snagu. Prvih dana zbog rastresitosti snijega nijesu pomagale ni motorne sanke, nego su se svi vodovi obilazili pješke. Naše ekipe su ipak uspjele da do 07.decembra saniraju sve kvarove i da obezbijede uredno napajanje u sve tri opštine Regiona 7. Na terenu je svakodnevno bilo angažovano sedam do osam ekipa, odnosno oko 30-tak zaposlenih – kazao je Živković.

To nije bilo kraj nevoljama. Nove probleme na području ovog regiona već od 10. decembra izazvao je olujni vjetar, praćen intenzivnim sniježnim padavinama, usled kojeg je polomljeno preko 130 dalekovodnih stubova, od čega sedam želježno-rešetkastih, više armirano-betonskih i drvenih A stubova i desetine nosnih drvenih stubova.

U Pljevljima su posebno na udaru bili Gradac, Boljanići, Pobraće, Potkovač, Bukovica, Kruševo, Kakmuže, Varine, Gradina, Borova i Vodno, u Žabljaku Šaranci i Novakovići, a u Šavniku Miloševići, Kruševici i Slatina. Velika razućđenost sela, mećava i ekstremno loše vrijeme, putevi koji zatrpani snijegom i ledom postaju go-

tovo neprohodni, nijesu obeshrabrili naše ljude. Kao i mnogo puta do sada, dani su na terenu da bi riješili i poslednji kvar na mreži. Prelaze pješke kilometre po izuzetno nepristupačnom i zatrpanom terenu da bi pronašli prekide. Onamo gdje se moraju zamijeniti polomljeni stubovi, novi stubovi i konzole nose se na rukama.

Naši ljudi, koji su navikli na vanredne uslove i ovakve napore, maksimalno su angažovani. Vodi se prava bitka sa nevremenom. Brže i bolje ne može. Neka područja su potpuno neprohodna, pa će se tačan obim štete naknadno utvrđivati – kazao je Živković.

Služba za održavanje 35/x kV trafostanica i kablova

Spremni i danju i noću

Služba za održavanje 35/x kV trafostanica i kablova je u prethodnom peiodu, u okviru svojih planiranih aktivnosti, odradila remont svih 35 kV trafostanica, (96 TS 35/10 kV, 1 TS 35/6 kV, 36 TS 35/0,4 kV) kao i tri TS 110/10 kV. U okviru remontnih radova zamijenjeno je preko 40 malouljnih prekidača novim najsavremenijim vakuumskim prekidačima, čime je nivo sigurnosti napajanja potrošača podignut na mnogo veći nivo.

-Od januara do juna odrađen je redovni godišnji remont svih trafostanica na Crnogorskom primorju i u Regionu 2, dok smo od septembra do kraja novembra remontovali sve trafostanice na sjeveru Crne Gore. U planu je još obilazak trafostanica koje se nalaze u zimskim turističkim centrima Žabljak i Kolašin, što ćemo odraditi uoči samih Novogodišnjih praznika.

Svi navedeni poslovi urađeni su vrlo kvalitetno i u skladu sa planiranom dinamikom – kaže šef Službe, Ivan Brjović i dodaje:

-Pored završavanja planiranih poslova, naše ekipe su cijele godine bile pripravne 24 sata, jer nam je prvi prioritet kvalitetna i kontinuirana isporuka električne energije kako bi korisnici bili zadovoljni i bezbjedni. Više puta se desilo da se znatno poveća obim posla zbog veoma loših vremenskih uslova, ali su iskusni i dobro obučeni monter, uz dobru organizaciju i maksimalno zalaganje uspijevali da sve riješe u rekordnom roku.

U toku godine uvijek se, kaže Brajović, jave i neplanirani poslovi od prioriternog značaja, kako za naše korisnike, tako i za Kompaniju, koje su, takođe, uspijevali da odrade u zadatim rokovima. I pored dosta posla u okviru službe, u svakom trenutku su bili spremni da pruže podršku i pomoć kolegama iz drugih sektora, regiona, pa i trećim licima.

-Na vrijeme su urađene sve pripreme, tako da spremni dočekujemo hladne dane i zimsku trističku sezonu, kao i nastupajuće praznike, a za narednu godinu smo već pripremili planove koji su veoma ambiciozni. No, kad se naši zaposleni late posla, nijedan plan nije previše ambiciozan – kazao je Ivan Brajović.

Remont TS "Bistrica"

Remont TS "Barutana"

CEDIS učestvuje u ekološkom zbrinjavanju PCB otpada

Zaštita životne sredine prioritet

Kao učesnik u projektu „Sveobuhvatno ekološki prihvatljivo upravljanje otpadom koji sadrži polihlorovane bifenile (PCB) u Crnoj Gori“, CEDIS je 08. novembra bio domaćin delegaciji UNDP-a, na čelu sa regionalnim tehničkim savjetnikom Maksimom Surkovim.

Milan Marjanović, član Upravnog odbora Projekta, goste je upoznao sa činjenicom da je CEDIS novoformirani operator distributivnog sistema u čijem vlasništvu je oko 5.000 trafostanica i 19.000 km mreže, a zatim najavio da će naša kompanija, kao najveći partner u Projektu, dati punu podršku u realizaciji izuzetno zahtjevnih projektnih aktivnosti.

Projekat koji vodi UNDP se, inače, sastoji od četiri komponente (Jačanje kapaciteta za upravljanje otpadom koji sadrži PCB; Inventar otpada koji sadrži PCB, planiranje i uspostavljanje javno-privatnog partnerstva; Ekološki prihvatljivo upravljanje (ESM) otpadom koji sadrži PCB i Praćenje, učenje, adaptivne povratne informacije i evaluacija), a finansijski je podržan od Globalnog fonda za životnu sredinu koji je u tu svrhu opredijelio 3,5 miliona dolara.

Polihlorovani bifenili, inače, spadaju u najtoksičnije i najdugotrajnije organske zagađujuće supstance, pa je neophodno da se utvrdi da li su prisutni u energetske opreme. Sam status opreme i otpada (PCB i NO PCB) utvrdiće se na licu mjesta uzorkovanjem i brzom analizom na prisustvo hlora u transformatorskim uljima, a sumljivi rezultati uzoraka će se provjeravati laboratorijskom analizom u Centru za ekotoksikološka ispitivanja. Skrining testovi su obezbijeđeni kroz Projekat, čime smo oslobođeni troškova laboratorijskih analiza koji iznose oko 100 eura po uzorku, a s obzirom da je planirano oko 4.000 uzorkovanja, to će donijeti veliku uštedu našoj kompaniji, što je potvrdio i gospodin Surkov.

Za CEDIS je od izuzetne važnosti i treća faza projekta koja se tiče izgradnje skladišta koje zadovoljava tehničke propise u cilju bezbjednog skladištenja PCB opreme i otpada, a

finansiraće se kroz Projekat.

Zaključak je da do kraja godine treba da dostavimo svoj predlog o lokaciji za izgradnju skladišta, kako bi UNDP raspisao tender za projektovanje i izgradnju, uz izradu neophodne prateće dokumentacije iz oblasti životne sredine. Do tada će CEDIS, shodno Ugovoru o zakupu, koristiti jedino registrovano skladište u Crnoj Gori za PCB ulja i transformatore, gdje su već uskladišteni naši PCB transformatori.

Cilj projekta je da se do kraja 2020. godine identifikuje i zbrine PCB oprema i otpad, a poslovni interes CEDIS-a je da se izvrši dekontaminacija transformatora o trošku Projekta, kako bi se omogućilo dalje korišćenje „isprane“ opreme i izbjegao izvoz i spaljivanje PCB otpada. Projektom procijenjena količina PCB otpada u CEDIS-u iznosi oko 264 tone a trajno se može zbrinuti samo u nekoliko spalionica u Evropi, što bi predstavljalo veliki trošak za našu kompaniju (oko 2.000 €/t).

Multidisciplinarni Tim za realizaciju PCB Projekta CEDIS-a brinuće o tome da se na bezbjedan način i u roku realizuju sve planirane aktivnosti obilaska, uzorkovanja, analize i označavanja opreme i shodno tome ažurira Baza podataka o transformatorima, sa tačnom lokacijom i svim tehničkim podacima, što će predstavljati osnovu i za izradu Studije o nejonizujućem zračenju.

CEDIS ulaže u razvoj kadrova

Obuka u Simensu za rad sa novom opremom

Crnogorski elektrodistributivni sistem posebnu pažnju poklanja kontinuiranoj edukaciji svojih zaposlenih, kroz stručne obuke i provjere znanja od strane naših najvećih partnera.

Inženjeri Filip Asanović i Dražen Topalović i elektromonteri Goran Filipović i Komnen Spaić iz Službe za održavanje TS 35/x kV i kablova, uspješno su u Simensovoj fabrici u Frankfurtu završili sedmodnevnu stručnu obuku za održavanje 35 kV postrojenja NX PLUS i 10 kV postrojenja NX PLUS C ovog renomiranog njemačkog proizvođača.

Obuka se sastojala iz teorijskog i praktičnog dijela. Prvo su se, kako su nam kazali, upoznali sa tipovima postrojenja i njihovim tehničkim karakteri-

stikama, a zatim su odgledali video snimke montaže i demontaže postrojenja. Zatim su, u okviru praktičnog dijela, odradili sve poslove na montaži i demontaži postrojenja, kao i na zamjeni svih dijelova na njemu.

Na kraju obuke svi su uspješno prošli testiranje i dobili certifikate od Simensa da su osposobljeni za montažu i održavanje pomenutih postrojenja. U našoj mreži, inače, imamo 12 trafostanica sa opremom ovog svjetski priznatog proizvođača. To su TS 35/10 kV Rozino, Bečići, Morinj, Gornja Zeta, Gorica, Rudeš, Trebjesa, Đurmani i novoizgrađena TS Klinci, kao i 35 kV postrojenja u trafostanicama 35/10 kV Tuzi i Barutana i 10 kV postrojenje u TS 110/10 kV PG 5.

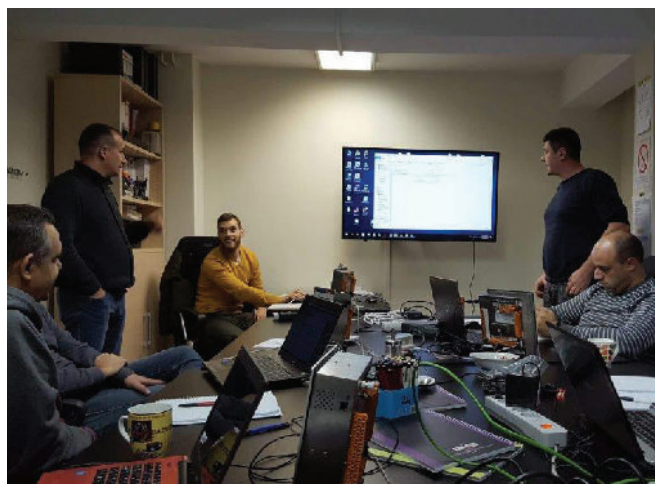
Obuka u Beogradu za korišćenje novog softvera

Sastavni dio svake trafostanice su relejni uređaji čija je uloga da prate osnovne parametre mreže (struja i napon) koji moraju biti u granicama zadatih vrijednosti. Kada neki od ovih parametara padne van zadatih granica, zadatak releja je da isključi opremu u kvaru, da bi se ostatak mreže sačuvao od većih havarija i beznaponskih stanja. U slučaju havarije, na osnovu djelovanja releja saznaje se priroda kvara i u skladu sa tim angažuju ekipe na terenu. Stoga inženjeri iz Službe za relejnu zaštitu i ispitivanje moraju dobro poznavati cijeli sistem i opremu koju štite i stalno raditi na stručnom usavršavanju i praćenju savremenih trendova.

U skladu sa tim, inženjeri za relejnu zaštitu iz Službe za relejnu zaštitu i ispitivanje CEDIS-a, Ilija Vuksanović, Aleksandar Perović, Nikola Dabović, Miloš Božović i tehničar Ivan Tapušević, prisustvovali su početkom decembra u Beogradu obuci za korišćenje novog softvera proizvođača StuckeGMBH koji je neophodan za podešavanje i konfiguraciju njihovih SYMAP mikroprocesorskih uređaja.

Stuke su prvi event driven uređaji u Crnoj Gori i cilj obuke je bio da se stručnjaci za relejnu zaštitu iz CEDIS-a detaljnije upoznaju sa ovim vrlo složenim multifunkcionalnim uređajem.

- Naš domaćin je bio dovoljno ljubazan i da objasni osnovne principe IEC61850 komunikacionog standarda, kao i samo formiranje IEC61850 listi signala i povezivanje IED uređaja u Goose komunikacionu mrežu. Obuku su održali inženjeri razvoja StuckeGMBH, Predrag Krnjajić i Uroš Njegovanović, a u toku kursa razmijenjena su korisna iskustava i u pogledu praktične primjene različitih tehničkih

rešenja – rekao nam je Ilija Vuksanović, glavni inženjer za relejnu zaštitu dodajući da u mreži imamo nekoliko generacija relejnih uređaja, od onih starijih pa do digitalnih koji spadaju u najnovije tehnologije.

Služba za odnose sa korisnicima distributivnog sistema

Krajnji cilj zadovoljan korisnik

Sektor sa odnose sa regulatorom, državnim institucijama i korisnicima distributivnog sistema, kroz poslove Službe za odnose sa krajnjim korisnicima, sprovodi niz aktivnosti na stvaranju uslova za unapređenje odnosa sa krajnjim korisnicima.

Snežana Šljukić, šefica Službe, kaže da oni samo koordiniraju procesima, a da je kompletan CEDIS u službi korisnika, odnosno da je upravljanje odnosima sa korisnicima i strategija i proces i organizacija kompanije u cjelosti.

- To znači da efikasnost svih uključenih sektora mora biti na najvišem nivou da bi i procesi bili efikasni i blagovremeni a percepcija korisnika promijenjena. Stoga je neophodno kontinuirano raditi na implementaciji usvojenih procedura i poboljšanju međusektorske komunikacije koja će podspješiti efikasnost i pravovremenost komunikacije sa korisnicima – ističe Šljukić i dodaje da postavljeni ciljevi, pored povećanja efikasnosti u međusektorskoj komunikaciji, obuhvataju i odgovor korisnicima u zakonskim rokovima, naročito u svijetlu primjene Pravila o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom, kao i razvijanje efikasnih servisa i podršku službenicima koji rade na ovim poslovima.

-Radi intenziviranja aktivnosti na realizaciji ovih ciljeva, u Podgorici je 15. decembra održana obuka za referente za odnose sa krajnjim korisnicima kako bi im se predstavili poslovi i procesi po sektorima, bitni za unapređenje odnosa sa korisnicima i postupak obrade njihovih predmeta. To je samo jedna od aktivnosti koja je proizašla iz zaključaka sa koordinacija koje se na nedeljnom nivou održavaju sa izvršnim menadžmentom, što potvrđuje da kompanija pridaje veliki značaj uređenju

ovog segmenta svog poslovanja – ističe Šljukić.

Prema njenim riječima, u okviru novog koncepta uređenja odnosa sa krajnjim korisnicima urađeno je još niz aktivnosti.

-Utvrđen je formular za podnošenje prigovora, omogućeno online podnošenje prigovora i otvorena je jedinstvena e-mail adresa za obraćanje korisnika (korisnik@cedis.me). Takođe je donijeta odluka da se u regionima formiraju kancelarije za odnose sa krajnjim korisnicima u kojima će se podnositi prigovori, zahtjevi za izdavanje rešenja o saglasnosti na priključenje i zahtjevi za naknadu štete, a pokrenute su i aktivnosti na adaptaciji potrebnog prostora, te utvrđeni tipski odgovori u dijelu gdje postoji pravni osnov koji jasno definiše određene predmete zahtjeva – kazala je Šljukić i najavila da će se u narednom periodu, u cilju preciznog informisanja korisnika, pristupiti izradi brošura za pružanje informacija u vezi sa planovima, procedurama i neophodnom dokumentacijom za ostvarivanje prava korisnika distributivnog sistema.

Zaposleni se družili i odmjerili snage u kuglanju

Druženje zaposlenih u Sektoru za upravljanje mrežom, upotpunjeno takmičenjem u kuglanju, u kojem je snage odmjerilo osam četvoročlanih ekipa, sedam iz regiona i jedna iz Sektora, održano je 05. decembra u Podgorici.

Ekipe su bile sastavljene od po tri elektromontera i šefa službe iz regiona, osim ekipe Regiona 4 u kojoj su se takmičili i operativni dispečeri.

Turnir je odigran na četiri staze koje su bile jedna pored druge da bi takmičari bili na okupu. Pohvalno je što su učesnici takmičenje zaista ozbiljno shvatili i što su svi aktivno učestvovali u igri, ali i bodrili kolege i iz svoje i iz ostalih ekipa.

Svi učesnici su izuzetno zadovoljni, kako idejom i organizacijom, tako i tokom turnira koji je u potpunosti ispunio očekivanja. Jedinostveni su u mišljenju da su ovakve aktivnosti neophodne i da

slična druženja treba ponovo organizovati.

Za tri sata trajanja turnira nestali su službeni odnosi, formalnosti, zvanja, titule. Svi su bili ravnopravni i jednako važni. I svi su bogatiji za jedno lijepo iskustvo i nekoliko novih poznanstava. Iako je turnir za cilj imao druženje van radnih obaveza i uspostavljanje bolje međusobne saradnje, treba saopštiti i rezultate takmičarskog dijaloga.

Najviše bodova osvojila je ekipa Sektor, drugo mjesto pripalo je ekipi Region 5, a treće ekipi Region 4. Pojedinačno najbolji bio je Stanko Đuričić, drugo mjesto pripalo je Borislavu Praviloviću, a treće Vukanu Bubanj. O toku turnira posvećeno je brinuo Slobodan Kovačević, a pehare i medalje je pobjednicima uručio Predrag Bogetić.

Energija u srcu je još veća!

NAŠA

2017.

Društveno odgovorno poslovanje

Briga o zajednici sastavni dio poslovne strategije

Crnogorski elektrodistributivni sistem ovogodišnji je dobitnik nagrade za društveno odgovorno poslovanje koju dodjeljuje Unija poslodavaca Crne Gore

Četvrtu godinu zaredom, Unija poslodavaca Crne Gore organizuje dodjelu nagrada za primjere dobre prakse u oblasti društveno odgovornog poslovanja, pod nazivom «UPCG nagrada za DOP». Nagrade se dodjeljuju za mala, srednja i velika preduzeća, i to u kategorijama Briga za zaposlene, Briga za životnu sredinu i Briga za zajednicu. Crnogorskom elektrodistributivnom sistemu nagrada je pripala za društveno odgovorno poslovanje u oblasti Briga za zajednicu u kategoriji velikih preduzeća. Šefici Službe za korporativne komunikacije CEDIS-a, Mariji Jovović, nagradu je uručio Miomir M. Mugoša, direktor Porske uprave Crne Gore.

Jovović se u ime CEDIS-a zahvalila Uniji poslodavaca na dodijeljenoj nagradi, ističući da je to nagrada svih zapo-

slenih koja je motiv više za buduće aktivnosti u oblasti društveno odgovornog poslovanja.

“Društveno odgovorno poslovanje je sastavni dio naše korporativne politike i poslovne strategije, tako da smo svi zajedno u CEDIS-u uspjeli da, za nešto više od godinu, od kada naša kompanija posluje kao samostalno preduzeće, damo značajan doprinos razvoju našeg društva, što potvrđuje i ova nagrada.

Doprinos tome su, svakako, i jasno postavljeni ciljevi, vizija i timski duh koji su nas motivisali da podržimo i realizujemo aktivnosti u oblasti obrazovanja, kulture, zdravlja, sporta i podrške pojedincima. I u unarednom periodu nastavićemo da pružamo podršku zajednici i na taj način doprinosimo razvoju društva”, kazala je Jovović. Glavni kriterijumi na osnovu kojih su dodjeljivane nagrade UPCG su održivost, inovativnost i ostvareni uticaj na sve uključene strane, a cilj nagrada je promovisanje primjera dobre prakse društveno-odgovornog poslovanja, kao i preduzeća koja takvu praksu osmišljavaju i primjenjuju.

